

JUKKA KYÖSTI

JÄÄKÄRIKENRAALI

ANTERO SVENSSON

1892-1946

MANNERHEIM-RISTIN RITARI 5

MINERVA

**Jääkärikenraali
Antero Svensson
1892–1946**

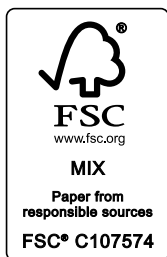
J U K K A K Y Ö S T I

J Ä Ä K Ä R I K E N R A A L I

ANTERO
SVENSSON

1 8 9 2 - 1 9 4 6

MANNERHEIM-RISTIN RITARI 5

© Jukka Kyösti ja Minerva Kustannus Oy, 2021.

www.minervakustannus.fi

Ulkoasu: Taittopalvelu Yliveto Oy

Kartat: Pekka Kansanen

Valokuvat ja piirrokset: oikeuden haltijat mainittu kuvien yhteydessä

ISBN 978-952-375-226-9

Painettu EU:ssa, Balto Print, 2021

Sisällys

Esipuhe	11
Lapsuus ja nuoruus	17
Jääkäriksi	23
Rintamalle.....	29
Svensson maanpettureita etsimässä	32
Keisarillinen Venäjä ja jääkäriliike	35
Libau – koulutusta ja eripuraa	39
Vapaussota	50
Porvarit vai sosialistit	50
Vaasa ja Uudenmaan rakuunarykmentti.....	51
Jämsän ryhmä	54
Pojat! Tähän asti on leikitelty, mutta nyt alkaa sota ja sota vaatii uhreja	57
Mannerheim ”vääpelinä”	61
Pälkäne – Vesilahti.....	63
Voitonparaati	68
Vapaussodan jälkeen	71
Ratsuväen kouluttaja ja kehittäjä	71
Svenssonin muistio	76
Upseerilakko.....	84
Sotakorkeakoulun ensimmäisellä kurssilla	86
Yleisesikunnassa	90
Sotakorkeakoulun opettajana	92
Sotilasasiamiehenä.....	95
Takaisin yleisesikuntaan	104

<i>Vom Kriege</i> Svenssonin sotilaallisen ajattelun perustana	116
Mukana puolustusvoimien kehittämisessä	119
Karjalan kaartin rykmentti.....	122
Talvisota	127
”Tämä on hätäsanoma, täällä on eversti Svensson”	127
Operaatio hölmön tölväys	130
Kotirintamalla	132
12. divisioonan komentajaksi Kollaalle	134
Svenssonin divisioonan legendat.....	140
Kollaa kestää.....	143
Välirauhan rajakiistoja	147
Savo-Karjalan sotilasläänin komentaja.....	149
Hyökkäystaistelu metsämaastossa	156
Jatkosota	159
Hyökkäysvalmisteluja.....	159
Hyökkäys Laatokan Karjalassa.....	162
Komentajien välisiä ristiriitoja.....	166
Sortavalan valtaus.....	170
Sortavalan komendanttuuri.....	183
Erikoislaatuinen sankarihautaus Sortavalassa	185
Svenssonin 7. divisioona VI armeijakuntaan.....	186
Frunsen divisioonan tuho	191
Syvärin jokilinjalle ja ylitse.....	197
Antinkadun kenraali	202
Svensson ja <i>Äänisen aallot</i>	202
Goran taistelu	205
Pikatuomioistuim.....	206
Goran takaisinvaltaus.....	211
Vuosi 1942	215
Poikkeuksellisin kuolema	215
Svensson ja Keinonen.....	216
Syvärin kohteliaimmat miehet	223
Syvärinniskan silta.....	224

Svenssonin puolustus kestää	225
Urheilua ja viihdettä.....	226
”Wie schön das alles ist”	230
Ministerivierailu Äänislinnaan 7.6.1942	233
Svensson palaa Kollaalle	235
Sotamies Moilasen sieppaus.....	237
Mannerheim Syvärillä.....	239
Äänislinnan valtauksen vuosipäivä	242
Svensson täyttää 50 vuotta.....	246
Joulu 1942	250
Vuosi 1943	252
Asemasota ja propaganda.....	252
Suomalaisen kenraalin sieppausyritys	254
Svenssonin komentopaikan tuho.....	257
Ratsuväkiupseerit Mannerheim ja Svensson 11.6.1943	
Syvärillä.....	260
Svensson V armeijakunnan komentajaksi.....	263
Ensimmäisen luokan rautaristi ja Ukko-Pekka	266
Syksy 1943.....	270
Vuosi 1944	274
Karjalankannakselle	280
Svensson puolustamaan Viipurinlahtea	283
Taistelut alkavat.....	284
Kitkaa Svenssonin ja Merivoimien välillä	287
Taistelut saarista jatkuvat.....	292
Jälkikatsaus Viipurinlahden taisteluihin.....	297
Svensson pitää yllä taisteluvalmiutta.....	299
Rauhanvaltuuskunta Moskovaan.....	303
Vetäytyminen Moskovan rauhan rajalle.....	306
Svensson kohtaa eversti Krylowin.....	310
Kaksi rajanylityspaikkaa	312
Jottei totuus unohtuisi.....	314

Rauhan aika	318
Jäähyväiset Kalpadivisioonalle.....	318
Antero Svensson komentajana	320
Mannerheimin luottokenraali.....	322
Kevyen prikaatin komentaja	325
Ampumaharrastus maanpuolustuksen tukena.....	334
Rintamakomentajat koolla Lahdessa	336
Svensson ja viisitoista kenraalia Maavoimien neuvottelupäivillä.....	341
Kenraalit kaskujen kohteena	343
Svensson sotaylioikeudessa	344
Puolustusvoimain komentajaksi?	347
Viimeinen virkamatka.....	348
Kenraalimajuri Svenssonin hautajaiset.....	351
Elämä jatkuu.....	353
Arvioita Svenssonin toiminnasta.....	354
Liitteet	357
Viitteet	359
Lähteet ja kirjallisuus	371
Henkilöhakemisto	382

”Jokainen erikoinen toiminta, jotta sitä voitaisiin suorittaa erityisellä taituruudella, vaatii erityistä ymmärryksen ja mielen lahjakkuutta. Siellä, missä nämä ovat suuressa määrin luonteenomaisia ja tulevat esiin erinomaisina suorituksina, kutsutaan tätä henkeä neroudeksi.”

Carl von Clausewitz

Esipuhe

”Jääkärikenraalimajuri Antero Svenssonista ei ole kirjoitettu elämäkertaa, kirjoita Antista.” Näin minulle lausahti kenraaliluutnantti Erkki Laatikainen vuonna 2013 käymässämme keskustelussa. Ajatus jäi muhimaan mieleeni, kunnes kuusi vuotta myöhemmin otin yhteyttä Antero Svenssonin sisarenpoikaan Heikki Haavistoon. Heikki kannatti lämpimästi kirjahanketta ja kehotti minua ottamaan yhteyttä Svenssonin tyttärenpoikaan, Christian Jakovlewiin. Myös Christian kannatti kirjahanketta, ja niin syksyllä 2019 aloitin Antero Svenssonin elämäkerran kirjoittamisen.

Tämä teos kertoo miehestä, jolla oli kutsumus ryhtyä historianopettajaksi, mutta joka valitsi kuitenkin upseerinuran. Monille Svenssonin Auranrannan opiskelutovereille tuli yllätyksenä, että juuri Svenssonista tuli sotilas: hänestä, jolle sota oli ikävä ja vastenmielinen pakkotila, joka oli syvässä ristiriidassa hänen ylevän ja suurpiirteisen perusuonteensa kanssa.

Antero Svenssonin sotilasura alkoi jääkärikoulutuksessa Saksassa. Vapaussodan jälkeen ratsuväessä palvelleen nuoren luutnantin tie vei Sotakorkeakoulun ensimmäiselle kurssille, josta valmistuttuaan Svensson määrättiin yleisesikuntaan tiedusteluosastolle. Pedagogisesti taitava Svensson siirrettiin yleisesikunnasta Sotakorkeakouluun opettajaksi. Tämän jälkeen Svenssonin sosiaalisia taitoja tarvittiin ulkomailla. Hän toimi vuosina 1930–1933 sotilas-asiamiehenä Puolassa, Romaniassa ja Tšekkoslovakiassa. Avartavan ulkomaan-komennuksen jälkeen seurasi paluu yleisesikuntaan tiedustelupäälliköksi.

Yleisesikunnassa elettiin innokkaiden jääkäriupseerien aikaa heidän kehittäessään Suomen puolustusvoimia. Tässä kehitystyössä Svensson oli

mukana. Ennen talvisotaa monipuolinen ja sopeutuvainen Svensson toimi vielä Viipurissa joukko-osaston komentajana. Svenssonin monivuotinen toiminta diplomaattina ei kuitenkaan heikentänyt hänen kykyään toimia sodan ajan taistelutehtävissä. Tästä kertoo hänen saavuttamansa menestys talvisodan ja myöhemmin jatkosodan rintamakomentajana.

Svenssonin erottaa monesta muusta kenraalista se, että hän oli todella monitaitoinen ja sopeutuvainen komentaja. Häntä voitiin käyttää rintamakomentajana, koulutustehtävissä joukko-osaston komentajana, korkean tason tiedustelutehtävissä sekä kansainvälisissä diplomaattitehtävissä. Svensson oli sosiaalinen kameleontti, joka pystyi muuntautumaan tilanteen mukaan. Hän oli komentajana aikaansa edellä. Nykyajan mittapuun mukaan hän olisi sosiaalisen median taitava käyttäjä ja hyvä verkostoituja.

Kenraaleista on kirjoitettu runsaasti elämäkertoja, mutta kaikkien heidän elämäntaivaltaan ei kuitenkaan ole painettu kirjalliseen muotoon. Antero Svensson kuuluu tähän joukkoon, ja samalla herää kysymys, miksi. Vastaus- ta kirjatta jääneiden kenraalien kysymykseen on pohtinut myös Veli-Matti Syrjö:

”Täytyy vain todeta, että historian hengetär Kleio on naisellisen oikullisesti suonut suosionsa toisille ja hyljännyt toiset. Ehkäpä Kleio on myös ollut kaupallisuuden uhri, sillä elämäkerta Tolvajärven sankarista, Aaro Pajarista tai legendaarisesta pansarikenraalista Ruben Laguksesta, on paljon myyvämpi kuin elämäkerta kenraaliluutnantti Einar Mäkisestä tai kenraalimajuri Selim Isaksonista.”¹

Svenssonin kohdalla kyse ei ole kaupallisuudesta. Hänet tunnetaan värikkäänä persoonana ja Mannerheim-ristillä palkittuna rintamakomentajana, joka saavutti merkittäviä voittoja tunnetuilla taistelukentillä Kollaa-joella, Syvärillä ja Viipurinlahdella. Svensson oli myös mukana historian kannalta merkityksellisissä tapahtumissa. Kirjan päähenkilö tuskin olisi koskaan itse kirjoittanut muistelmiaan. Antero Svensson kuitenkin halusi, että hänen tarinansa muistetaan. Tämän takia on historian kannalta oikeutettua julkaista se.

Vankan pohjan kirjoitustyölle antoivat Heikin ja Christianin käyttööni

luovuttama Svenssoniin liittyvä dokumenttiaineisto ja yksityisvalokuvien kokoelma. Antero Svensson ei pitänyt varsinaista päiväkirjaa, mutta tämän vastapainoksi sain Heikki Haavistoa haastatteleamalla paljon ainutkertaista tietoa Svenssonista. Teoksen sotavuosia käsittelevän ajan lähteinä olen käyttänyt runsaasti Kansallisarkistossa olevia sotapäiväkirjoja sekä lukuisia sota-ajan komentajien muistelmia. Lisäksi olen täydentänyt Svenssonin kokonaiskuvaan tekemilläni useilla henkilöhaastatteluilla.

Svenssonin sota-aikaa käsittelevässä osuudessa en ole käyttänyt päähenkilön omakohtaisia näkemyksiä, vaan kirjoitettu teksti perustuu suurelta osin Kansallisarkiston virallisiin sotapäiväkirjoihin. Jo ennen sotia oli laadittu tarkat ohjeet siitä, että jokaisen itsenäisesti taistelevan yksikön piti pitää sotapäiväkirjaa, johon piti kirjata pienimmätkin yksityiskohdat. Kun kenraali Aksel Airoilta kysyttiin aikoinaan, koska hän aikoo kirjoittaa muistelmia, hän vastasi toimittajille: ”Sotapäiväkirjat perustuvat tositapahtumiin, niistä puuttuu sotilaiden omille muistelmille usein tyypillinen oman toiminnan liiallinen korostaminen ja jälkiviisuus. Kaikki tapahtumat löytyvät sotapäiväkirjoista, ja näin on turha lähteä kirjoittamaan muistelmia: sotapäiväkirjoissa on historia.”

Airon vastaus vahvisti minulle käsityksen, että sotapäiväkirjoista saan tarkimman ja rehellisimmän tiedon sotatapahtumien kulusta. Tutkiessani päiväkirjoja tarkemmin havaitsin myös sen tosiasian, että kuva sodan totuudesta on julkisuudessa ja elämäkerroissakin usein vääristynyt tai ainakin sitä on väritetty. Sotapäiväkirjojen etu on siinä, että niissä ei nosteta esille yksittäisen ihmisen toimintaa, vaan kokonaisuutta käsitellään aina joukkona. Lisäksi niistä puuttuvat johtopäätökset, tunteilu ja kaikenlainen spekulointi. Kaiken tämän korvaa tarkka aikalaisdokumentointi.

Svenssonin sotilasuraa tarkastellessani huomasin, että hän ei koskaan jämähtänyt liian pitkäksi aikaa samaan toimeen: ura pysyi tasapainoisen nousujohtoisena, hän pysyi muutaman vuoden paikallaan ja otti sitten seuraavan askeleen ylöspäin. Tämä systemaattisuus ei johtunut ainoastaan Svenssonin monipuolisuudesta ja omasta halukkuudesta, vaan taustalla vaikuttivat myös avarakatseiset esimiehet, jotka antoivat suosituksia ja joilla oli silmää ohjata monipuolista Svenssonia tehtävästä aina vain vaativampaan. Keitä sitten olivat nämä Svenssonin uran takuumiehet? Kenraali Lennart Oesch huolehti

siitä, että nuoren upseerin ura lähti heti alussa oikeille raiteille ohjaamalla kyvykkään Svenssonin ulkomaantehtäviin ja yleisesikunnan palvelukseen. Sota-aikana Svensson oli kenraali Woldemar Hägglundin luottokenraali, ja samalla Hägglund takasi Svenssonin nousun kenraalikuntaan ja Mannerheim-ristin ritariksi. Sodanjälkeisessä käymistilassa Puolustusvoimain komentajaksi valittu kenraali Jarl Lundqvist ei antanut Svenssonille potkuja vaan teki tästä Kevyen prikaatin komentajan. Tuon ajan Suomessa Kevyt prikaati oli iskuvoimaisin yhtymä ja sen saama operatiivinen tehtävä, Etelä-Suomen alueen turvaaminen, oli yksi maan keskeisemmistä maanpuolustus-tehtävistä.

Jotta kerronta ei menisi sotapäiväkirjojen myötä liian kaavamaiseksi ja jotta sotatoimet eivät samalla jättäisi ”yksittäistä ihmistä” vallan taka-alalle, olen pyrkinyt käsittelemään myös Svenssonin ja hänen kanssaan tekemisissä olleiden komentajien henkilösuhteita, persoonia ja johtamistapaa. Sodan ankarat olot paljastivat sen, mitä ihminen kätki kuorensa sisälle. Syventyessäni tarkemmin Svenssonin ja hänen lähellään olleiden komentajien persooniin ja henkilökemioihin oli yllättävää huomata, kuinka ”lapsellisia” korkeassa asemassa olevat komentajat toisinaan saattoivat olla. Jokainen menestyvä komentaja oli tarkka omasta kunniastaan ja arvovallastaan. Tällöin pienikin kysymys saattoi paisua suuren mittakaavan kysymykseksi, jolloin sotatoimista riitelevät komentajat eivät aina itsekkään huomanneet, että asian sijaan suurin eripurana aiheuttaja oli asianomaisen oma persoona.

Suomalainen sotilas oli vaativa johdettava, sillä hän purnasi ja valitti usein. Herrojen manaaminen alkoi heti herätessä: ensin haukuttiin upseerit ja illalla vielä aliupseerit. Svensson ymmärsi, että pohjimmitaan tässä oli kyse psyyken hoidosta. Tunteista ei tuohon aikaan puhuttu, sotilaiden oli pakko päästää ylimääräiset höyryt ulos. Samalla tavalla hän itse oli yhdessä muiden jääkärien kanssa käyttäytynyt Saksassa. Suomalaiseen sotilasperinteeseen oli juurtunut herrojen haukkuminen. Käsken saatua kiroiltiin, mutta tehtävät kuitenkin aina hoidettiin.

Sodan myrskyissä kenraalillakin oli samat huolet ja murheet kuin etulinjan sotamiehellä, huoli perheestä ja omasta selviämisestä. Tosin kenraalin hartioita painoi myös vastuu tuhansista alaisistaan. Vastuun lisäksi Svensson oli kiinnostunut alaistensa murheista. Kaikki komentajat eivät ottaneet

samoissa määrin sotamiesten huolia kannettavakseen. Svenssonin kohdalla tämä oli hänen luonteelleen ominaista huolehtimista omistaan.

Olen pyrkinyt välttämään luomasta Svenssonista sankaritarinaa, sillä sotasankarit ovat propagandan, jälkiviisauden ja ajan kultaamien muistojen meil- le tuottamia. Sodassa yksittäinen ihminen on vain pieni osa isoa joukkoa, joka yhdessä menestyy tai kokee tappion. Olen tarkastellut aihetta enem- minkin näkökannalta ”älä tuo minulle ratkaisuja vaan ongelmia”. Historian pitää siis muistaa myös negatiiviset asiat. Pyrkimyksenäni on ollut tarkastel- la aihepiiriä puolueettomasti. Olen kokenut velvollisuudekseni tarkastella ai- hetta kriittisesti, ja tarpeen tullen olen kääntänyt nokkani kohti vastatuulta.

Svenssonin ja muiden kirjassa esiintyvien henkilöiden päätöksiä ja teko- ja arvioidessamme meidän tulee ottaa huomioon, että he tekivät päätöksensä sen hetken tiedon varassa, mikä heillä silloin oli käytettävissään. Heillä ei ollut mahdollista tarkastella sitä vuosikymmenien kuluessa muovautunutta kokonaiskuva, joka meillä nyt on käytössämme. Diplomaattina ja rintama- komentajana Svensson joutui myös miettimään ratkaisujensa vaikutusta Suo- men ulkopolitiikkaan, rintaman kokonaiskuvaan ja ylipäätään kansakunnan hyvinvointiin. Tätä taustaa vasten meidän antamamme viisaat neuvot edes- menneille johtajille ovat siis turhia.

Sitkeä periksiantamaton asenne tutkimus- ja kirjoitustyöhön on osoitta- nut, miten suuri merkitys pienelläkin tiedonmurusella tai yksittäisellä valo- kuvalla voi olla. Tällaiseen johtolankaan tarttuminen on saattanut johdattaa aivan uusille tiedonlähteille tai auttaa paremmin ymmärtämään menneiden sukupolvien aikaa ja sielunmaisemaa.

Tutkimusmatka Svenssonin mukana on nyt päätöksessä. Toivon, että olen onnistunut välittämään oikeanlaisen kuvan Svenssonin persoonasta, elämästä ja vaikutuksesta yhteiskuntaan. Julia Korkmania lainaten:

”Vaalimalla muistikuvia pystymme muistamaan, mitä ennen meidän omaa aikaamme on tapahtunut. Siinä on jotain todel- la kaunista ja arvokasta, että meihin voi jäädä tällaisia, edellisten sukupolvien tärkeitä tarinoita ja kokemuksia muistoina. Heidän muistoistaan tulee osa meitä.”

Kiitän saamastani tuesta ministeri Heikki Haavistoa ja ekonomi Christian Jakovlewia. Lisäksi haluan kiittää Jääkärisäätiötä ja Vapaussodan Invalidien Muistosäätiötä. Asiantuntevasta ja hyvästä palvelusta kiitän myös Kansallisarkistoa. Teoksen tekstin kommentoinnista haluan kiittää professori Ohto Mannista ja museoamanuenssi Jari Sauriota. Kiitos kuuluu myös Minerva Kustannukselle, joka otti työni kustannettavaksi.

Parkanossa 1.5.2021

Jukka Kyösti

Lapsuus ja nuoruus

Antero Svenssonin isoisä Olof Svensson syntyi 10.9.1828 Värmlannissa Fryksändan pitäjässä Ruotsissa. Uittopäällikkönä ja sahayrittäjänä Knarpin sahallalla työskennellyt Olof oli naimisissa Katharina Pehrsson (os. Sundvik, s. 20.10.1833) kanssa. Vuonna 1875 Olof myi osuutensa yrityksestä ja alkoi katsella omaa maatilaa Tukholman lähistöltä, jota ryhtyisi viljelemään. Maatilat Tukholmassa olivat kuitenkin kalliita, ja pian Olof huomasi sanomalehdessä ilmoituksen, että Hintsan kartano Raisiossa olisi myytävänä. Maatilat Suomessa olivat edullisempia kuin Ruotsissa. Hintsan tila miellytti Olofia, ja niin hän osti Hintsan kartanon tiluksineen.²

Siirtolaisuus Ruotsista Suomeen oli tuohon aikaan harvinaista, sillä Suomi kuului Venäjän suuriruhtinaskuntaan. Muutto Suomeen vaati Svenssoneilta paljon ennakkoluulottomuutta ja rohkeutta. Lokakuun 8. päivä 1875 Svenssonit yhdessä kymmenen lapsensa kanssa saapuivat laivalla Turkuun, joka Svenssonien mielestä haisi venäläiseltä ja sipulilta. Kartano oli huonommassa kunnossa kuin mitä he odottivat. He ryhtyivät kunnostamaan taloa vähitellen ja saivat sen erinomaiseen kuntoon. Olof ehti viljellä Hintsaa noin 25 vuotta, kunnes hän vuonna 1901 kuoli. Vuotta myöhemmin kuoli myös hänen vaimonsa Katharina. Tilan jatkajana seurasi heidän vanhin poikansa Sven-Petter (s. 17.12.1856). Viljeltyään tilaa kymmenen vuotta hän myi sen vuonna 1909 veljelleen Alfredille.³

Ennen siirtymistään Hintsan isännäksi Alfred ja Alma olivat viljelleet Kaarinassa Tammen tilaa. Alma oli Tammen tilan kasvattitytär. Ostettuaan Hintsan pariskunta myi Tammen tilan pois, ja he viljelivät Hintsan tilaa

Antero Svenssonin perhe. Vasemmalta Erik, Karl, äiti Alma, Antero, isä Alfred ja Alli. Kuva: Heikki Haavisto.

aina vuoteen 1926 asti. Johan Alfred Svenssonin (s. 8.11.1867) ja Alma Sofia Svenssonin (os. Granström, s. 11.2.1866) saivat esikoisensa 30. marraskuuta 1892 Raisiossa, ja lapsi sai nimen Antero Johannes. Perheen toinen lapsi Alli Alma Irene (myöhemmin Haavisto) syntyi 31. tammikuuta 1895. Kaksi vuotta myöhemmin 3. syyskuuta 1897 Hintsan kartanoon syntyi Erik Alfred ja perheen kuopuksena 13. huhtikuuta 1908 Karl August.⁴

Suomen vilja-aitassa lähellä Turkuja sijaitseva Raisio oli Svenssonin syntymän aikaan väkiluvultaan yli 1 800 hengen maatalousvaltainen paikkakunta, jossa herraskartanoiden isännät, vauraat talonpojat ja torpparit viljelivät mereen laskevien jokiuomien halkomia vehreitä viljelysmaitaan. Hintsan tila kuului Mahittulan kylään, ja sitä ympäröivät laajat vehmaat peltoaukeat, joiden poikki mutkitteli Raisionjoki. Hintsan tilalla oli ennen vuoden 1918 torpparivapautusta peltoa noin 100 hehtaaria ja metsää noin 300 hehtaaria. Hintsassa oli 8 hevosta, 30 lypsylehmää ja 10 emakkoa, ja siellä työskenteli 2 karjanhoitajaa ja 5–6 maataloustyömiestä. Maatalous oli tuohon aikaan niin työvaltaista, ettei Alfred olisi suoriutunut tilan töistä yksin. Isän ja työmiesten ohjastaessa hevosia peltotöissä Antero-poika oli usein heidän apunaan.⁵

Isä Alfred oli ahkera talonpoika mutta myös ankara kasvattaja, joka ajan

tapaan opetti lapsensa tottelemaan kuria ja järjestystä. Perheen äiti Alma oli kauniskasvoinen ja lämminsydäminen lasten turva. Alma oli kiinnostunut teatterista ja taidemaalauksesta ja soitti usein iltaisin pianoa kodissaan. Tytär Alli peri äitinsä kauneuden ja kiinnostuksen kulttuuriin. Ilmeisesti myös Anteron kiinnostus kulttuuriin ja etenkin historiaan tuli äidin kautta. Myöhemmin opiskellessaan Turun lyseossa Antero osallistui koulun oppilaskunnan mukana teatteriharrastukseen. Teatteriharrastus kasvatti itsetuntoa ja opetti esiintymään ihmisjoukkojen edessä. Tästä oli paljon apua myöhemmin hänen toimiessaan sotapäällikkönä joukkojensa edessä. Antero Svensson ei kuitenkaan vielä nuoruudessa haaveillut sotilasurasta vaan halusi historianopettajaksi.

Jo kouluaijana Svensson osoitti kykynsä hyvänä esiintyjänä ja asioiden selkeänä tulkitsijana. Hän ei kuitenkaan koskaan korostanut tätä puoltaan muiden seurassa. Päinvastoin kyvyistään huolimatta muut oppilaat havaitsivat hänessä tiettyä vaatimattomuutta. Turussa Svenssonin koulutoverina ollut Einari Wuoti luonnehtii Svenssonia ”toverillisuuden ruumiillistumana, nuorukaisena, jossa ei ollut vähintäkään pikkumaisuutta eikä ylimielisyyttä, suorana, rehellisenä, vapaana ja varsin leikkisänä. Hän ei koskaan pyrkinyt koulutovereittensa piirissä ottamaan johtajan ohjaksia, mutta koskaan eivät toverit suostuneet hänen vaatimattomuuteensa.”⁶

Antero Svenssonin nuoruuden valokuva-albumeita tarkastellessa huomio kiinnittyy erääseen piirteeseen. Svensson on usein edessä joukon keskipisteenä muinaisen Rooman sotapäällikön ilme kasvoillaan. Tämän kaltaiset ”teatraaliset” valokuvat liittyvät vain nuoruuteen, sillä merkillepantavan usein myöhemmin kenraalina hän asettui lähes aina valokuvissa taka-alalle.

Antero Svenssonia alettiin jo lapsuudessa kutsua nimellä Antti. Ei ole tiedossa, mistä nimi juonsi juurensa, mutta ilmeisesti Antti oli tuohon aikaan yleinen lempinimi. Häntä kutsuttiin Antiksi koulussa, perheessä, upseeritoverien keskuudessa ja vielä nykyäänkin hän on suvulle Antti.⁷

Suomalaisuuden Liitto ajoi innokkaasti sukunimien suomalaistamista 1900-luvun alussa. Moni suku innostui tästä, ja esimerkiksi vuosien 1935–1936 aikana 100 000 henkilön sukunimi sai suomalaisen kirjoitusasun. Myös moni Svenssonin upseeritoveri ja kenraali suomensi sukunimensä. Antero Svensson ei kuitenkaan innostunut sukunimen vaihdosta. Syy tähän

haluttomuuteen oli luonnollinen: kun Alfred-isä ei aikanaan ollut Svenssonin nimeä suomentanut, ei sitä halunnut tehdä vanhin poikakaan. Lisäksi Antero oli historianharrastajana kiinnostunut myös omista sukujuuristaan ja hän halusi senkin vuoksi säilyttää alkuperäisen sukunimensä.

Viime vuosisadan alkupuolella raisiolaisia nuoria yhdisti Mahittulan kansakoulu. Mahittulan koulussa Svensson tapasi ensimmäisen kerran Heikki Nurmion, Raision kirkkoherra Henrik Nurmion pojan. Sotilasuralle lähtenyt ja myöhemmin everstiksi ylennyt Nurmio kirjoitti salanimellä Arne Mustasalo kirjasarjan *Jokikylän pojat*. Parhaiten Heikki Nurmio tunnetaan kuitenkin Jääkärimarssin sanoittajana. Svensson ja viisi vuotta häntä vanhempi Nurmio olivat keskeisiä henkilöitä nuorten toiminnassa.⁸

Kotona ja koulussa Svensson oli kasvanut venäläisvastaiseen ilmapiiriin, ja nuorten mieliin oli iskostunut ajatus Suomen itsenäisyydestä. Nämä haaveet vahvistuivat, kun Antero Svensson aloitti opinnot Turun suomalaisessa klassillisessa lyseossa.⁹

Vuosina 1808–1809 käydyssä Suomen sodassa Suomi liitettiin Venäjän keisarikuntaan ja sai samalla autonomisen aseman. Äiti-Venäjän siipien alla Suomella oli hyviäkin aikoja. Suomalaiset olivat uskollisia Venäjälle, minkä seurauksena maa sai olla 90 vuotta rauhassa. Suomi vaurastui, ja sen teollisuutta, kulttuurielämää ja koululaitosta kehitettiin. Venäjän vallan aikana Suomeen kehittyi omanlaisensa kansakunta, Suomesta tuli valtio Venäjän valtion sisälle. Venäjän suhtautuminen Suomeen muuttui oleellisesti vuonna 1899, jolloin alkoi niin sanottu ensimmäinen sortokausi. Venäläistämistoimenpiteiden seurauksena Suomen autonominen asema alkoi horjua. Venäläisten otteiden koveneminen Suomea kohtaan loi pohjaa separatismille.¹⁰

Svenssonilla oli syksyllä 1911 edessään abiturienttivuosi. Kesän maataloustyöt Hintsan tilalla oli saatu päätökseen ja runsas sato oli korjattu talteen. Elettiin myös niin sanottua toista sortokautta. Venäjä pyrki merkittävästi kaaventamaan Suomen autonomiaa siirtämällä Suomen senaatin valtaa Venäjän duumalle. Venäjä julisti myös yhdenvertaisuuslain, joka antoi venäläisille samat oikeudet Suomessa kuin suomalaisille.

Näistä Svenssonin oikeudentajua loukkaavista tapauksista huolimatta hän aloitti viimeisen lukuvuoden toiveikkaana. Häntä arvostettiin koulun